

2025 –ci il Mingəçevir Dövlət Universiteti (MDU) üçün təkə növbəti tədris ili deyil, ali təhsilin yeni inkişaf mərhələsinə keçidi şərtləndirən strateji qərarların real nəticələrlə müşayiət olunduğu, universitetin regional missiyadan qlobal akademik məkana doğru sistemli transformasiya yolunda mühüm mövqelər qazandığı hesabat dövrü kimi xarakterizə olunur. Xüsusilə son 9 ayda MDU-da tədris, elmi-tədqiqat, beynəlxalq əməkdaşlıq, sənaye inteqrasiyası və sosial innovasiya istiqamətlərində həyata keçirilən kompleks islahatlar universitetin inkişaf trayektoriyasını keyfiyyətə yeni mərhələyə yüksəltmişdir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən müəyyənləşdirilmiş dövlətçilik strategiyasının mühüm tərkib hissələrindən biri insan kapitalının formalaşdırılması, elmin və təhsilin milli inkişafın əsas dayaqlarından biri kimi inkişaf etdirilməsi olmuşdur. Məhz bu strateji baxış müstəqil Azərbaycanın ali təhsil sisteminin davamlı inkişafının ideoloji və institutional əsaslarını formalaşdırmışdır. Bu gün Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən sosial-iqtisadi və inteqrasiya yönümlü modernləşmə siyasəti həmin strateji xəttin müasir çağırışlara uyğun şəkildə davam etdirilməsini təmin edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2025-ci ilin 3 noyabr tarixində Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında etdiyi çıxışda milli inkişafımızı müəyyən edəcək strateji konsepsiyanın təqdim olunması və bu konsepsiyada elm və sənayenin birgə fəaliyyətinin əsas prioritetlərdən biri kimi vurğulanması ali təhsil müəssisələrinin qarşısında yeni və daha məsuliyyətli vəzifələr müəyyən etmişdir. Dövlət başçısının bu çıxışı ilə ölkənin dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişafının təmin olunmasında universitet-sənaye əməkdaşlığının həlledici rolu xüsusi olaraq ön plana çəkilmiş, bilik iqtisadiyyatına keçidin əsas aparıcı qüvvəsi kimi ali təhsilin funksional rolu bir daha təsdiqlənmişdir.

Mingəçevir Dövlət Universiteti məhz bu dövlət siyasətinin prioritetlərinə uyğun şəkildə transformasiya yoluna çıxmış, ötən il ərzində həyata keçirdiyi genişmiqyaslı layihələri, sənaye əməkdaşlıqları, beynəlxalq tərəfdaşlıqlar və tədris keyfiyyətinin yüksəldilməsi ilə bağlı islahatları ilə regional ali təhsil modelinin müasir nümunəsinə çevrilmişdir. 2024/2025-ci tədris ilinin yaz semestri və 2025/2026-cı tədris ilinin payız semestri MDU üçün yalnız tədris prosesinin yenilənməsi deyil, həm də universitetin yerli potensialdan qlobal təhsil məkanına çıxış strategiyasını təsdiqləyən fundamental nəticələri ilə yadda qalmışdır.

Mingəçevir Dövlət Universitetində tədqiqat yönümlü universitet modelinə keçid insan kapitalının gücləndirilməsi və elmi potensialın sistemli şəkildə inkişaf etdirilməsi üzərində qurulmuşdur. Bu kontekstdə 2025-ci ilin iyun ayından etibarən universitetdə akademik heyətin yenilənməsi və tədris-tədqiqat mühitinin keyfiyyətə yaxşılaşdırılması məqsədilə mühüm addımlar atılmışdır. Belə ki, sənayedə çalışan mütəxəssislər və professor-müəllim heyəti üçün 165 fənn üzrə 63 vakant yerə açıq qəbul elan edilmiş, bu proses nəticəsində 100-dən çox yeni müəllim Mingəçevir Dövlət Universitetində əmək fəaliyyətinə başlamışdır. Yeni cəlb olunan kadrlar tədrislə yanaşı, təbii və elmi-tədqiqat fəaliyyətinin gücləndirilməsinə də töhfə verməkdədir.

Hazırda Mingəçevir Dövlət Universitetinin əməkdaşlarından 11 nəfəri elmlər doktoru, 34 nəfəri isə fəlsəfə doktoru proqramları üzrə respublikanın müxtəlif ali təhsil müəssisələrinin, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının elmi-tədqiqat institutlarının, eləcə də Türkiyə Respublikasının nüfuzlu ali məktəblərinin doktorant və ya dissertantıdır. Bu göstəricilər universitetdə elmi kadr hazırlığının ardıcıl şəkildə genişləndirildiyini, gənc tədqiqatçı nəslinin formalaşdığını və akademik resursların keyfiyyət baxımından davamlı olaraq yeniləndiyini aydın şəkildə nümayiş etdirir.

Ali təhsilə yeni baxış

Fərqli strategiya nəticə

Universitet-sənaye əməkdaşlığında yeni yanaşma

Mingəçevir Dövlət Universiteti regionda ali təhsilin təbiiyönümlü modelini daha da inkişaf etdirərək “universitet-sənaye” əməkdaşlığı üzrə yeni yanaşma tətbiq etmişdir. Bu çərçivədə MDU tələbələrinin Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyasında (“Azərbaycan İES”) dərslərdə iştirakı onların biliklərinin istehsalat prosesləri ilə sintezini təmin etmiş, enerji mühəndisliyi üzrə praktiki sorişlərin formalaşmasına mühüm töhfə vermişdir. Real iş mühiti ilə erkən tanışlıq tələbələrin peşə fəaliyyətinə adaptasiyasını sürətləndirmiş, insan resurslarının formalaşmasında universitet və sənaye arasında qarşılıqlı məsuliyyət mexanizmini gücləndirmişdir.

Bu istiqamətdə mühüm hadisələrdən biri ötən ilin 24 oktyabr tarixində keçirilmiş Regional Universitet-Sənaye Birliyi Sammiti 2025 olmuşdur. Sammit regionda təhsil müəssisələrinin, dövlət qurumlarının və özəl sektorun əməkdaşlığını sistemli platformaya çevirməklə əmək bazasının ehtiyaclarına uyğun kadr hazırlığı prosesini daha funksional formata daşımışdır. Tədbirdə 110 dövlət və özəl müəssisə, 683 vakansiya, 787 təcrübə proqramı, 90 startap layihəsi təqdim edilmişdir.

Sammit çərçivəsində Dövlət Məşğulluq Agentliyi, Azərbaycan Kibertəhlükəsizlik Təşkilatları Assosiasiyası, Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyası, Azərbaycan HR

və PMS inteqrasiyası kimi proseslərin laboratoriya şəraitində praktiki şəkildə icrası MDU-da turizm tədrisinin mahiyyətə dəyişdiyini göstərir. Bu prosesin davamı olaraq müəllim heyətinin türkiyəli mütəxəssislər tərəfindən təlimlərə cəlb edilməsi tədrisin dayanıqlı və aktual qalmasına xidmət edir.

Eyni zamanda, “Kapital Bank” ilə əməkdaşlıq çərçivəsində yaradılan “Birbank Fintech” laboratoriyası MDU-da maliyyə və iqtisadiyyat ixtisasları üzrə tədrisin praktiki əsaslar üzərində qurulmasına imkan verib. Rəqəmsal bankçılıq, maliyyə texnologiyaları və fintech yanaşmaları ilk dəfə olaraq laboratoriya mühitində tədris olunmağa başlanıb, tələbələr üçün real bank sektorunda istehsalat təcrübəsi mexanizmi formalaşdırılıb. İnformasiya texnologiyaları sahəsində isə MDU-nun “Cisco Networking Aca-

Cambridge modelinə keçidin ilk praktik mərhələsi olaraq 9 iyul 2025-ci il tarixində MDU-da ingilis dili fənlərini tədris edən müəllimlər üçün özünü sınaq (self-assessment) mərhələsi təşkil edilib. Bu mərhələdə müəllimlərin dil bilikləri, metodik hazırlığı və Cambridge yanaşmasına uyğun pedaqoji bacarıqları qiymətləndirilib. Nəticələrə əsasən hər bir müəllim üçün “Cambridge Assessment” tərəfindən fərdi inkişaf tövsiyələri təqdim olunub. 10 iyul tarixində isə TKT “Module 1” imtahanı keçirilib.

Nəticə olaraq universitetin Xarici dillər kafedrasının bir qrup müəllimi TKT “Module 1” və “Module 2” imtahanlarında uğurla iştirak edərək beynəlxalq sertifikatlar qazanıb. Hazırda digər müəllimlərin də imtahan mərhələlərində iştirakı davam edir. ITAC rəhbərliyi tərəfindən müəllimlərin dərsləri

“Məzun günü 2025” və ictimai nüfuzun möhkəmlənməsi

Cari ilin 30 iyun tarixində keçirilən “Məzun günü 2025” isə universitet həyatının tənələri hadisələrindən biri olmuş, 878 məzunun universiteti uğurla başa vurmaları ilə yanaşı, tədbirdə dövlət qurumlarının nümayəndələrinin, şəhid ailələrinin və geniş ictimaiyyətin iştirakı MDU-nun ictimai nüfuzunu və milli dəyərlərə sadıqlığını bir daha təsdiqləmişdir. Yeni infrastruktur, innovativ laboratoriyalar, sosial-mədəni layihələr və yaşıl kampus təşəbbüsünün sintezi MDU-nu müasir ali təhsil məkanı üçün nümunəvi modelə çevirməkdədir.

Tələbə kontingentinin artımı və keyfiyyət göstəriciləri

Universitetdə tələbə kontingentinin ardıcıl şəkildə genişlənməsi və kadr hazırlığının keyfiyyət göstəricilərində müşahidə olunan yüksəliş ali təhsil müəssisəsinin inkişaf strategiyasının uğurlu tətbiqinin real nəticələridir. 2024-cü ildə universitetdə ümumilikdə 4121 tələbə təhsil aldığı halda, 2025-ci ildə bu rəqəmin 5834-ə çatması MDU-nun region və ölkə üzrə artan nüfuzunun əyani göstəricisidir. Struktur üzrə müqayisəli dinamika göstərir ki, bakalavr səviyyəsində təhsil alanların ümumi sayı 2024-cü ildə 4832 nəfər olduğu halda, 2025-ci ildə 5522 nəfərə yüksəlmişdir. Eyni zamanda, magistratura səviyyəsində təhsil alanların sayı 2024-cü ildə 289 nəfərdən 2025-ci ildə 312 nəfərə çatmışdır.

İnstitutu və “Progress” Təlim Mərkəzi ilə imzalanan əməkdaşlıq memorandumları isə MDU-nun təbiiyönümlü təhsil xəttini daha da gücləndirmişdir. “Azərallüminium” MMC ilə Əməkdaşlıq Memorandumu xüsusilə mühəndislik ixtisaslarında təhsil alan tələbələr üçün yüksək texnologiyalı istehsalat mühitinə inteqrasiya baxımından əhəmiyyətli addım olmuşdur.

Bundan başqa, MDU-nun digər sektorlarda qurduğu əməkdaşlıqlar tələbələrin bilik və bacarıqlarını müxtəlif sahələrdə praktiki olaraq inkişaf etdirməyə şərait yaradır. Məsələn:

- * *Azərbaycan-Türkiyə İş Adamları Birliyi (ATİB) ilə əməkdaşlıq tələbələrin biznes mühitində təcrübə toplamasını, iş yarmarkalarında iştirakını və startap təşəbbüslərini dəstəklənməsini təmin edir;*
- * *İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyi (İRIA) ilə birgə layihələr proqramlaşdırma, kibertəhlükəsizlik və rəqəmsal texnologiyalar üzrə tədris və təcrübəni gücləndirir;*
- * *Psixologiya Elmi-Tədqiqat İnstitutu ilə əməkdaşlıq tələbələrin sosial və psixoloji sahələrdə praktiki bacarıqlarını inkişaf etdirir, elmi-tədqiqat layihələrinə cəlb olunmasına imkan yaradır;*
- * *“JOB IN GLOBAL” MMC və “Qafqaz-Qabala” MMC ilə beynəlxalq və regional turizm obyektlərində təcrübə proqramları tələbələrə nəzəri biliklərini praktik bacarıqlarla birləşdirmək, peşəkar inkişaf və beynəlxalq əmək bazarına inteqrasiya imkanları verir.*

Turizm ixtisasları üzrə yaradılan “Tourism Skills Lab” laboratoriyası bu yanaşmanın ən bariz nümunələrindən biridir. “ElektronWeb”, “Opera”, “HBO” kimi beynəlxalq hotelçilik proqramlarının tədrisə inteqrasiyası tələbələrə turizm sahəsinə nəzəri deyil, real əməliyyatlar üzərindən öyrənmək imkanı yaradır. Qonaqların qeydiyyatı, rezervasiya, xidmətlərin idarə olunması, analitik hesabat

demy”nin rəsmi akademik tərəfdaşı statusunu qazanması universitetin regionda rəqəmsal bacarıqlar üzrə mövqeyini əsaslı şəkildə gücləndirib. CCNA, proqramlaşdırma, “Linux”, “Cloud Security”, süni intellekt, məlumat elmi və kibertəhlükəsizlik üzrə beynəlxalq standartlara uyğun kursların tədrisə daxil edilməsi həm fənn proqramlarının, həm də sillabusların tamamilə yenilənməsinə səbəb olub. Bu əməkdaşlıq nəticəsində tələbələr yalnız diplom deyil, qlobal əmək bazarında tanınan sertifikatlar əldə etmək imkanı qazanıblar.

“Cambridge” modeli üzrə tədrisə keçid və xarici dil bacarıqlarının gücləndirilməsi

2025-ci ildə Mingəçevir Dövlət Universitetində xarici dillərin tədrisi və qiymətləndirilməsi sahəsində konkret nəticələrə əsaslanan struktur dəyişikliklərinə başlanılıb. Bu istiqamətdə əsas addım 8 may 2025-ci il tarixində “Cambridge University Press&Assessment” təşkilatının Azərbaycanı təmsil edən nümayəndəsi ITAC (International Training and Assessment Center) ilə əməkdaşlığa dair Nümayəndə Protokolunun imzalanması olub.

Sənədə əsasən, MDU-da ingilis dili üzrə tədris planlarının və fənn sillabuslarının “Cambridge” standartlarına uyğunlaşdırılması, müəllim və tələbələrin TKT (Teaching Knowledge Test) və digər “Cambridge Qualifications” imtahanlarında iştirakı, eləcə də ingilis dili ixtisasları üzrə proqramların birgə hazırlanması qərar alınıb. Əməkdaşlıq çərçivəsində universitetdə “Cambridge Resurs” Mərkəzinin yaradılması, rəsmi “Cambridge” imtahanlarının MDU-da təşkili və region üzrə təlimlərin keçirilməsi nəzərdə tutulur. Eyni zamanda imtahanlarda yüksək nəticə göstərən 5 tələbə və 2 müəllimin Londona Yay Məktəbində universitet hesabına təkmilləşdirmə kurslarında iştirakı planlaşdırılıb.

nin müşahidə olunması və peşəkar inkişaf üzrə aparılan təhlillər əməkdaşlığın təbii xarakter daşıdığını göstərir.

Qeyd edək ki, “Cambridge” modeli 2025/2026-cı tədris ilindən etibarən yeni ixtisasların I kurslarında tətbiq ediləcək. Müvafiq fənlərin sillabusları, qiymətləndirmə mexanizmləri və dərslər vəsaitləri rəsmi nümayəndəlik tərəfindən təmin olunacaq.

Bununla paralel olaraq, “British Council” və Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı Səfirliyinin dəstəyi ilə MDU-da akademik və inzibati heyət üzvləri üçün “İngilis dilinin qiymətləndirilməsi və tədrisi” layihəsi həyata keçirilir. Layihə çərçivəsində 40 nəfərədək əməkdaş “British Council” tərəfindən keçirilən səviyyə imtahanlarından sonra 6 ay müddətində, 160 akademik saatlıq, hibrid və ödənişsiz ingilis dili və metodika təlimlərinə cəlb olunub.

Bu addımlar Mingəçevir Dövlət Universitetində xarici dil tədrisinin təsadüfi təşəbbüslər deyil, mərhələli, ölçülə bilən və nəticəyönümlü beynəlxalq model əsasında qurulduğunu göstərir və tədrisin keyfiyyətinə birbaşa təsir edən real mexanizmlər formalaşdırır.

Strateji hədəflərin nəticələrinə çəvrildiyi akademik il

2024/2025-ci tədris ilinin yaz semestri və 2025/2026-cı tədris ilinin payız semestri MDU üçün yalnız növbəti akademik il deyil, universitetin strateji hədəflərinin real nəticələrlə ölçüldüyü, yeni tərəfdaşlıqların qurulduğu, sənaye ilə inteqrasiyanın daha da dərinləşdiyi, ali təhsilin beynəlxalq standartlarına uyğun modelin tətbiq olunduğu inkişaf mərhələsi olmuşdur. Hesabat dövründə universitetin fəaliyyət göstəricilərində sabit artım müşahidə olunur və bu artım reallaşdırılan struktur islahatlarının, idarəetmədə çevik qərar mexanizmlərinin, rəqəmsallaşma proseslərinin, beynəlxalq tərəfdaşlıqların və elmi mühitin gücləndirilməsinin nəticəsidir.

Elmi potensial və akademik kadrların inkişafı

2025-ci ildə ali təhsil sektorunda elmi-pedagoji fəaliyyətin inkişafı istiqamətində Mingəçevir Dövlət Universitetinin iki əməkdaşına dosent elmi adı verilmişdir.

Eyni zamanda, universitetin akademik heyətinin yaş strukturu insan kapitalının strateji şəkildə formalaşdırıldığını göstərir. Belə ki, ümumi akademik heyət tərkibində 88 nəfər 30 yaşadək, 88 nəfərin sayı 40 yaşadək olması Mingəçevir Dövlət Universitetində gənc, dinamik və inkişafyönümlü müəllim korpusunun formalaşdırıldığını təsdiqləyir.

Hesabat dövründə Mingəçevir Dövlət Universitetinin elmi nəşr fəaliyyəti üzrə mühüm irəliləyiş əldə olunmuşdur. Universitetin “Dayanqlı inkişaf” multidisiplinar elmi jurnalı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tarix və antropologiya elmləri üzrə məqalələrin dərc olunması tövsiyə edilən dövrü elmi nəşrlər siyahısına daxil edilmişdir. Qeyd edək ki, jurnal bundan əvvəl AAK-nin İqtisad elmləri üzrə müvafiq siyahısında yer almışdır.

Elmi nəticələrin beynəlxalq səviyyədə tanınması baxımından Mingəçevir Dövlət Universiteti 2025-ci ildə mühüm irəliləyiş nümayiş etdirmişdir. Hesabat ilində universitet tədqiqatçıların 9 elmi məqaləsi “Web of Science”, 17 elmi məqaləsi isə “Scopus” beynəlxalq elmi bazalarında indeksləşdirilmişdir. Bu nəticələr MDU-da aparılan elmi-tədqiqat işlərinin keyfiyyətinin yüksəldiyini, tədqiqat mövzularının aktual və beynəlxalq elmi gündəliklə uzlaşdığını göstərir.

(Ardı var)

Ceyhun MAHMUDOV,

Mingəçevir Dövlət Universitetinin Tədris prosesinin təşkili və idarə olunması məsələləri üzrə müşavir, iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, dosent